

УДК 930:[070.15:329.12] (47754)

О. К. Малютина

*Национальный фармацевтический университет
(Харьков, Украина)*

«ВЫБОРГСКОЕ ВОЗВАНИЕ»: РЕАКЦИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА И ПАРТИИ КАДЕТОВ

У статті на підставі аналізу матеріалів харківської кадетської періодики та архівних документів висвітлено реакцію уряду та конституційно-демократичної партії на «Виборзьку відозву», проголошену депутатами в м. Виборг на території Фінляндії на знак протесту проти розпуску I Державної думи.

Ключові слова: *харківська кадетська періодика, Виборзька відозва, розпуск Першої Державної думи.*

В статье на основе архивных документов и материалов кадетской периодики прослежена реакция правительства и конституционно-демократической партии на «Выборгское воззвание»,

провозглашенное депутатами в знак протеста против роспуска I Государственной Думы в г. Выборг на территории Финляндии.

Ключевые слова: харьковская кадетская периодика, «Выборгское воззвание», роспуск I Государственной Думы.

This article contains an outlook reaction of the government and Constitutional Democratic Party on the Vyborg Appeal was proclaimed by the deputies who protested against disbanding of the 1st State Duma in Vyborg, Finland based on the analysis of the materials taken from the Kharkiv cadet periodicals and archival documents.

Key words: Kharkiv cadet newspapers, Vyborg Appeal, disbanding of the First State Duma.

Первая Государственная дума просуществовала 72 дня с 27 апреля по 8 июля 1906 г. Реакция общества на роспуск парламента первого созыва нашла отражение в кадетских периодических изданиях. Газета «Речь» в рубрике «Впечатление о роспуске Государственной думы в провинции» сообщала: «Харьков. Телеграмма о роспуске Думы произвела сильное впечатление. Происходят обыски и аресты. Полиция во время обысков оцепляет дома». «Ростов-на-Дону. Известие о роспуске Думы произвело сенсацию. На улицах, в кофейнях, садах – всюду, только и было разговоров об этом событии. Выставлены усиленные караулы. Разъезжали казачьи патрули». «Екатеринослав. Газеты читаются нарасхват. Городовые вооружены винтовками. Настроение подавленное» и т. д. [1: 3].

Роспуск парламента поставил ведущую фракцию перед выбором: или подчинится царскому указу и мирно разойтись, или обратится к народу за поддержкой. 10 июля 1906 г. 180 депутатов Государственной думы, подавляющее большинство из которых составляли кадеты, в г. Выборг (Финляндия) подписали воззвание «Народу от народных представителей». Обращение содержало призыв к пассивному сопротивлению, предусматривавшему отказ платить налоги, нести рекрутскую повинность, признать займы и т. д.

Для кадетов Выборгское воззвание стало логичным продолжение их думской тактики. С первых дней работы Думы депутаты, выражая волю своих избирателей, требовали амнистии, отмены смертной казни, аграрной реформы, кроме того, объявили вотум недоверия министерству, блокировавшему все инициативы народного представительства. Либеральная концепция всенародной оппозиции царизму предполагала, что высший законодательный орган страны сыграет роль посредника между властью и народом. Идея легального натиска на царизм обернулась жестким противостоянием с правительством, в результате которого I Государственная дума была распущена.

Выборгское воззвание, провозглашенное в знак протеста, правительство восприняло как акт революционный и противозаконный. Министр внутренних дел П. А. Столыпин выдал распоряжение «о необходимости принять все меры к нераспространению среди населения, выпущенного в г. Выборг воззвания бывших членов Государственной думы» [2: 11].

С целью организации согласованных действий исполнительной власти из центра на места были разосланы телеграммы. Министр внутренних дел требовал от Харьковского губернатора «самое решительное, без всяких колебаний, руководство подчиненными органами в деле быстрого, твердого и неуклонного восстановления порядка». Открытые беспорядки должны встречать решительный отпор. «Революционные замыслы» следует пресекать всеми законными средствами. «При этом принимаемые меры надлежит строго обдумывать. Борьба ведется не против общества, а против врагов общества. Огульные репрессии не могут быть одобрены. Действия незаконные и неосторожные, вносящие вместо успокоения озлобление, нетерпимы» [2: 13].

Начальник Харьковского губернского жандармского управления получил из Петербурга следующие инструкции: «Воззвание 180 бывших членов Государственной думы к народу приглашает к неповиновению закону. Распространители этого воззвания подлежат немедленному задержанию и привлечению к формальному дознанию по статье 129 п. 3 Уголовного уложения. Меры пресечения – избегать содержания под стражей» [2: 9].

Типографии, где издавалась кадетская пресса, опечатывались. Петербургская «Речь» сообщала о ситуации в Харькове 10 июля 1906 г.: «Газета “Накануне” закрыта. Типография опечатана. В городе спокойно» [4: 3]. 13 июля 1906 г. Харьковский полицмейстер отдал распоряжение о конфискации запрещенной кадетского издания «Накануне» [3: 40].

Харьковский губернатор информировал министра внутренних дел о предпринятых мерах для поддержания государственного порядка: «Владельцы типографий взяли письменное обязательство не печатать ничего, касающегося деятельности Государственной думы, что могло бы возбудить общественное мнение, а тем более Выборгское воззвание. Входные двери типографий всегда заперты, снабжены предохранительными цепями и сторожами за счет типографии... Полиции вменено в обязанности обходить типографии днем и ночью каждые два-три часа. Учредить же постоянную охрану типографий не признано возможным за недостатком личного состава последних» [2: 36].

Против бывших членов Государственной думы, подписавших воззвание, 16 июля 1906 г. было возбуждено уголовное дело [3: 106].

В то время, когда правительство боролось с любыми попытками появления общественного мнения, конституционно-демократическая партия сосредоточилась на подведении итогов деятельности первого народного представительства. Полученный опыт стал предметом осмысления. Видный харьковский либерал, профессор права, депутат Государственной думы, постоянный автор главного кадетского органа газеты «Речь» Н. А. Гредескул в статье «Опыт народного представительства» делился своими размышлениями. Несмотря на то, что Дума была выбрана «по запутанному и далеко не демократичному избирательному

закону», по своему составу она оказалась политически однородной и сплоченной. «Авторитет ее перед народом был нисколько не меньше, если бы она была избрана по всеобщему, прямому, тайному и равному законодательству». Прогрессивно-демократическая Дума стала оппозиционной, даже резко оппозиционной, но не леворадикальной. Считать ее революционной было бы ошибочно, т. к. «народ поставил Думу не для того, чтобы *делать* революцию, а для того чтобы ее *прекратить*» (выделено автором). Н. А. Гредескул как яркий представитель партии кадетов, подписавший Выборгское воззвание, не скрывал своего глубокого разочарования в связи с роспуском Думы, но был убежден, что последняя показала себя «внушительной общественной силой». «Если бы она не была таковой, то не было необходимости ее распускать» [5: 1].

Особенность текущего политического момента Н. А. Гредескул отобразил в статье «Уважение к “силе”, признание к “идеи”». По его мнению, роковая ошибка роспуска Государственной думы заключалась в том, что из общественно-политической жизни была «выброшена легальная борьба “идей”, ее место заняла борьба “сил”». «Сила» слева была представлена террористом-революционером с пистолетом в руке. Революционер был хорошо организован, имел моральный авторитет и убежденность в правильности своих действий. Репрессивный аппарат государства, во всеоружии противостоящий революционеру, представлял «силу» справа. Дума была способна вывести эту бесперспективную конфронтацию в новое русло. Только поступательное законотворчество, создание политико-правового механизма взаимодействия общества и государства, ответственное думское министерство могли «помочь найти истинную меру вещей», «восстановить авторитет “идей”, вместо бессмысленной борьбы “сил”» [6: 1].

Итоги работы I Государственной думы кадеты подводили на IV съезде партии, который состоялся 23–28 сентября 1906 г. в Гельсингфорсе (Финляндия). Несколько выпусков газеты «Речь» освещали его работу [7; 8; 9].

Съезд определил отношение к деятельности кадетской фракции в I Государственной думе, Выборгскому воззванию и разработал дальнейшую тактику партии. Резолюция съезда одобряла работу парламентской фракции, т. к. она соответствовала тактической директиве, выработанной III партийным съездом. Несмотря на то, что провозглашенное Выборгское воззвание вызвало серьезную дискуссию, съезд выражал «принципиальное согласие» с его содержанием и признавал «политическое значение» воззвания. Пассивное сопротивление может быть применено, как «наиболее действенная форма противодействия тем актам, которые по существу являются посягательствам на права народного представительства» [8: 1]. Однако партия отказывалась от немедленного проведения Выборгского воззвания в жизнь. Съезд находил, что в настоящий момент «нет данных для достаточно широкого и хорошо организованного пассивного сопротивления, как, в общем, так и в частности» [9: 1]. Одобряя

политическое содержание воззвания, съезд не признавал его практического значения. Ближайшей задачей партии была подготовка к участию в избирательной кампании.

Таким образом, «Выборгское воззвание» было рубиконом партии кадетов, дальше которого она не могли пойти в деле организации общественных сил в борьбе за конституционный путь развития. Решительный отпор исполнительной власти базировался исключительно на словестной угрозе. Каких-либо серьёзных практических шагов для ее осуществления кадеты не предпринимали.

Однако сам факт провозглашения воззвания вызвал резко негативную реакцию в правительственных кругах. Собрания Партии народной свободы запрещались. Местная полиция действовала в соответствии с распоряжением председателя совета министров, министра внутренних дел П. А. Столыпина: «никакие публичные или частные собрания, устраиваемые революционными партиями или отдельными лицами в интересах предвыборной борьбы, не только не должны быть допускаемы, но и подлежат самому решительному преследованию. Равным образом не могут быть допустимы собрания, устраиваемые Партией народной свободы, ввиду проявленного этим сообществом во время съезда его членов в Гельсингфорсе, а равно и в изданном ими так называемом “Выборгском воззвании”, явно преступного направления. При этом если бы поступили просьбы о разрешении собраний не от имени этой группы, а от частных лиц, по Вашим сведениям принадлежащих к этой партии, то за отсутствием прямых формальных поводов к отказу в устройстве собраний надлежит на таковые назначать неукоснительно опытных, развитых представителей полицейской власти. Последние обязаны зорко следить за рефератами и дебатами и при первых же попытках к обсуждению вопросов, связанных с упомянутым “Выборгским воззванием” или ясно доказывающих, что подобное собрание устроено в целях незаконных, таковое должно быть закрываемо незамедлительно в порядке, указанном законом 4 марта сего года» [3: 117].

Правительственный официоз «Харьковские губернские ведомости» опубликовал заметку с характерным названием «Достойное возмездие». В ней сообщалось об исключении из дворянского сословия бывших депутатов I Государственной думы от Харькова Н. А. Гредескула, Н. Н. Ковалевского, Г. М. Линтварева, М. Д. Дедарю, Ф. И. Иваницкого, подписавших Выборгское воззвание [10: 3]. Основанием для лишения дворянского звания было обвинение в уголовном преступлении. При этом определяющую роль играл принцип устрашения, исключение из жизни общества за неугодные государству деяния.

В свою очередь, кадетская «Речь» сообщала, что далеко не все члены губернского дворянского собрания единодушно поддержали такое решение. Группа харьковских дворян, публично выражая свой протест, сообщала, что

ничего «бесчестного» в воззвания не находит, а постановление дворянского собрания оценивает как акт нетерпимости по отношению к политическим оппонентам [11: 3].

За развитием событий по делу о Выборгском воззвании следило харьковское «Утро». Следствие инкриминировало депутатам, подписавшим обращение к народу, его распространение. В свою очередь, бывшие члены Государственной думы заявляли, что «документ, составленный на финской территории» действительно подписали, но виновными себя не признают, т. к. участия в распространении не принимали [12: 3]. Согласно их показаниям, «Выборгское воззвание» появилось как протест против роспуска Думы. Его цель – предотвращение активного народного протеста и содействие скорейшему созыву Государственной думы (до начала новой призывной компании) [13: 3]. 18 декабря 1907 г. 167 обвиняемых решением суда были приговорены к трем месяцам тюрьмы и лишению избирательных прав.

Таким образом, первый политический опыт конституционно-демократической партии оказался неоднозначным. Триумфальная победа на выборах в I Государственную думу обернулась роспуском народного представительства и подъемом реакционной волны. Сомнения и разочарования витали в либеральной среде. «Выборгское воззвание» стало отчаянной попыткой привлечь к себе внимание, выразить несогласие с действиями правительства. Вместе с тем оно отражало неприемлемость революционных принципов для партии конституционных демократов. Усилившиеся репрессии кадеты воспринимали как свое поражение. Однако IV съезд прошел под эгидой партийного единства. Будучи ведущей оппозиционной силой в Государственной думе первого созыва, в расстановке политических сил накануне новых выборов партия по-прежнему занимала центристскую позицию.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Впечатление** от роспуска Государственной думы в провинции // Речь. 1906. № 126. 2. **Государственный** архив Харьковской области (далее – ГАХО). Ф. 3. Канцелярия Харьковского губернатора. Распорядительный отдел. Оп. 287. Д. 1212. Распоряжения Столыпина о роспуске Государственной думы первого созыва и о мерах, принятых против распространения воззвания группы бывших депутатов «Выборгского воззвания». 3. **ГАХО**. Ф. 77. Полицейский надзиратель Харьковского паровозостроительного завода. Оп. 1. Ед. хр. 12. Циркуляры и директивы о принятии мер к охране государственного порядка и приказы о конфискации запрещенных русских книг и журналов. 4. **Печать**. Харьков. 10 июля // Речь. 1906. № 124. 5. **Гредескул Н. А.** Опыт народного представительства // Речь. 1906. № 137. 6. **Гредескул Н. А.** Уважение к «силе», призрение к «идеи» // Речь. 1906. № 148. 7. **IV съезд** Партии народной свободы // Речь. 1906. № 173. 8. **Проект** резолюции по вопросу партийной тактики // Речь.

1906. № 174. 9. **Резолюции**, принятые съездом // Речь. 1906. № 177. 10. **Достойное возмездие** // Харьковские губернские ведомости (ХГВ). 1906. 3 окт. 11. **Харьков**. Протест дворян // Речь. 1906. № 187. 12. **К делу** о Выборгском воззвании // Утро. 1907. № 136. 13. **Обвинительный** акт по делу о Выборгском воззвании // Утро. 1907. № 210.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Харків
Видавництво НФаУ
2018

УДК 811.111:811.161.2:811.124:378

Г 94

Інформація про реєстрацію конференції:

Посвідчення № 605 від 11 жовтня 2017 року, видане Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».

Гуманітарна складова у світлі сучасних освітніх парадигм :
Г 94 [матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю] (м. Харків, 19–20 квітня 2018 року). Харків : Видавництво НФаУ, 2018. 276 с.

Відповідальна за випуск Є. І. Світлична

Стиль та орфографія авторів збережені.

За зміст матеріалів несуть відповідальність автори.

Наукове видання

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Підписано до друку 10.04.2018 р. Формат 60х84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times ET.

Ум. друк. арк. 16,04. Наклад 100 пр. Зам. № 0410/1-18.

Національний фармацевтичний університет.

вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002

Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.

61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.

e-mail:bookfabrik@mail.ua

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Аветісова І. С.

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ 4

Берестова А. А., Багрянцева Г. Ю.

ПРЕЦЕДЕНТНІ ФЕНОМЕНИ З РЕЛІГІЙНИМ КОМПОНЕНТОМ,
ПРЕДСТАВЛЕНІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ 9

Бєляєва О. М., Синиця В. Г., Цісик А. З.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОДИДАКТИЧНИХ І ЛІНГВОПРОФЕСІЙНИХ
ПРИНЦИПІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО
НАВЧАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ 15

Візір В. А., Деміденко О. В., Садовов А. С., Приходько І. Б.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ 21

Волох Т. Ю.

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ *LEARNING APPS*
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ І ГРАМАТИЧНИХ УМІНЬ
І НАВИЧОК ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ІНОЗЕМЦЯМИ 25

Грищенко О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ
МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним
спрямуванням)» У ПЕРЕМІЩЕНОМУ МЕДИЧНОМУ ВНЗ
УКРАЇНИ 29

Древняк Л. Я., Мисько О. П.

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ 33

Зеленська О. П.

ЗНАЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ МОВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ НЕМОВНОГО ВНЗ
В ІНШОМОВНОМУ ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ 37

Копіца Є. П.

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ТЕРМІНА У ПРОФЕСІЙНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ 44

Корнейко І. В. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: МОВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	49
Корольова О. В. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ	53
Лазуренко О. О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	57
Лазуренко О. О., Тертична Н. А. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	62
Лисенко Н. О. МОЖЛИВОСТІ ПЛАТФОРМИ <i>MOODLE</i> ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	68
Литвиненко Н. П. МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У ФАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ	72
Литвиненко О. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	76
Малютина О. К. «ВЫБОРГСКОЕ ВОЗВАНІЕ»: РЕАКЦІЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА И ПАРТИИ КАДЕТОВ	80
Нос Н. М. АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	86
Пац Л. І. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	89
Перцева В. А. СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З МОВНИХ ДИСЦИПЛІН КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	95
Постолова І. В., Томарєва Н. О. ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ГРУПАХ	

АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ (медико-фармацевтичний профіль)	98
Пчелінцева О. Е.	
АСПЕКТУАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЄСЛІВНОГО ІМЕННИКА ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ДІЇ	103
Савчук Г. О., Ящук О. Д.	
ТРУДНОЩІ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В АНГЛОМОВНИХ ГРУПАХ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ	115
Сажина Т. Н.	
КОНТРОЛЬ УСПЕШНОСТІ ОБУЧЕННЯ ІНОСТРАННИХ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ІНТЕНСИВНОГО КУРСА	118
Світлична Є. І., Савіна В. В.	
ПРИКМЕТНИКИ ТА ДІСПРИКМЕТНИКИ В LATININDEX, EUROPEAN PHARMACOPOEIA (9 TH EDITION)	122
Семейкина Н. Н.	
О НЕКОТОРЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДАХ К ПРЕПОДАВАНИЮ ИСТОРИИ ЛИТЕРАТУРЫ ЗА РУБЕЖОМ	129
Сергієнко Т. В.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ФАХОВОЇ МЕДИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПАРАДИГМІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	136
Ситковська М. І.	
СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» СЕРЕД СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧИХ ВІДДІЛЕНЬ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	143
Солодова Л. Е.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ	148
Филиппенко Р. И.	
ХАРЬКОВСКАЯ ШКОЛА ИСТОРИИ ИСКУССТВА: «МЕДАЛЬНЫЕ СОЧИНЕНИЯ» СТУДЕНТОВ УНИВЕРСИТЕТА	152
Фоміна Л. В., Кулікова І. І.	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ В ГРУПАХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА»	159
Фоміна Л. В., Скорбач Т. В.	
МОВНА ОСВІТА У НЕФІЛОЛОГІЧНОМУ ВУЗІ	162
Харитоновна Н. В.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ (на прикладі пісенного матеріалу)	165
Чикайло І. В.	
ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	169

Чорноус Н. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ МЕДИЧНОЇ СПРАВИ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США	175
Чхеайло І. І. ГУМАНІТАРНА «НОВА ОСВІТА» – ГРАМОТНІСТЬ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО	182
Шундель Т. А. РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ С ЦЕЛЬЮ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНТНОГО СПЕЦИАЛИСТА	185
Яріш О. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	189

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ahibalova T.M., Alpatova O. V. FROM COMMUNICATIVE EXPERIENCE TO SKILLS: THE USE OF THE CASE STUDY APPROACH	194
Александрова К. В., Крісанова Н. В., Рудько Н. П. ДИСТАНЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З МЕТОЮ ЯКІСНОГО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	195
Алексишина Е. М. О РАБОТЕ НАД ТЕКСТОМ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ НА ПРОДВИНУТОМ ЭТАПЕ	196
Альохіна Н. В., Антоненко О. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ	198
Базарова В. І. РОЛЬ ДЕОНТОЛОГІЇ У ВИХОВАННІ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАРМАЦЕВТА	200
Garnyk L. P., Snihurova I. I. INTERCULTURAL DIALOGUE WITHIN CONTEMPORARY HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION AS KEY ELEMENT OF INVESTMENT INTO ITS FUTURE DEVELOPMENT	202

Герман Л. В., Александрович Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	205
Гришко О. П. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ СИТУАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним спрямуванням)» У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	207
Gureyev O. A. THE ESSENTIAL MOTIVES FOR THE ENGLISH LANGUAGE TRAINING FOR CADETS OF MILITARY UNIVERSITIES	208
Дрожик Л. В. КЕЙС-МЕТОД У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТА МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	209
Дядюра Г. М., Кухарєва-Рожко В. І., Сидоренко Л. М. СИСТЕМА ВПРАВ ІЗ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНИХ ВИЩАХ	211
Зана Л. Ю. КЛАСИЧНА ЛАТИНА ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	214
Кайдалова Л. Г. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	215
Кандиба О. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ МУЛЬТИЛІНГВІЗМУ ТА МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	217
Колісник Ю. С., Тихонова О. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	219
Куценко О. М. ХАРАКТЕРИСТИКА КРИТЕРІЇВ СФОРМОВАНOSTI ТОЛЕРАНТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	222
Лебедь Ю. Ф. РОЛЬ МОТИВАЦІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У МЕДИЧНОМУ ВУЗІ	225

Лисак Н. О., Петренко Н. В. ВИКЛАДАННЯ «ЕТИКИ БІЗНЕСУ» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ	227
Лукаш Ю. М. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	228
Мельничук О. М., Сілевич Л. І. НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «УКРАЇНСЬКА МОВА (за професійним спрямуванням)» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ, ЕРГОТЕРАПЕВТІВ	232
Навчук Г. В. РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ВИШУ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК МАЙБУТНЬОЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕЛІТИ	233
Нарижный Ю. А. КАК СДЕЛАТЬ ФИЛОСОФСКИЕ ПОНЯТИЯ «ЗРИМЫМИ»	235
Науменко Н. В. ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ОСВІТНИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК	237
Перекрест М. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	239
Petrov V. STRATEGIA ANALIZOWANIA ZDARZENIA EDUKACYJNEGO W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM	241
Пивоваров В. М. ЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ГУМАНІСТИЧНІЙ ОСВІТІ	243
Ракшанова Г. Ф. СЕМАНТИКА ДЕРИВАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ СУЧАСНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕРМІНА	245
Сабатовська І. С., Пляка Л. В. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ	247
Сілевич Л. І., Мельничук О. М. ТЕРМІНОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ (із досвіду викладання кафедри мовознавства ІФНМУ)	249

Соляник К. Є.	
ПРАВОВА ОСВІТА: СУЧАСНИЙ ВИМІР	251
Тимченко А. О., Бабак Г. О.	
МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ	253
Тишковець М. П., Зевако В. І.	
ВИВЧЕННЯ ПАРОНІМІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (за професійним спрямуванням) У МЕДИЧНОМУ ВНЗ	255
Толкачева Н. Д.	
ОСОБЕННОСТИ ЭПОНИМНЫХ ТЕРМИНОВ В МЕДИЦИНСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ	257
Уварова О. О., Сікорська О. О.	
ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ: ВІД ЗНАНЬ ДО РЕФЛЕКСІЇ	259
Фель О. Л.	
МЕТОДИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ВУЗІ	260
Фесенко В. Ю., Шварп Н. В.	
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ» ЗАСОБАМИ ІКТ	262
Чорна В. Л.	
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО РЕТРОДЕТЕКТИВУ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	263
Чорний І. В., Дедурін Г. Г.	
ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ	265
Шаповалова В. С.	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	266
Шутак Л. Б.	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ: КОМПЕТЕНТІСНО- МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД	268